

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

לפני כבוד השופט גלעד הס

רומן פולנסקי המבקש
(המשיב)

נגד

מתן עוזיאל המשיב
(המבקש)

החלטה

לפני שתי בקשות אשר עניינן דומה – זימון או אי זימון מר רומן פולנסקי לחקירה על תצהירו במסגרת הבקשה לסעד זמני:

הבקשה הראשונה - הינה בקשת מר רומן פולנסקי (להלן: "פולנסקי") מיום 11.12.17 אשר במסגרתה מבקש פולנסקי שלא לזמנו לחקירה במסגרת הדיון בבקשה לסעד זמני, ואף לא לבצע את החקירה באמצעות 'וידאו קונפרס' וזאת מכוח תקנה 522(ג) לתקנות סדק הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: "תקנות סדר הדין").

הבקשה השנייה - הינה בקשת מר מתן עוזיאל (להלן: "עוזיאל") אף היא מיום 11.12.17 לזמן את פולנסקי לחקירה נגדית על תצהירו במסגרת הדיון בבקשה לסעד זמני.

רקע

1. המבקש, מר רומן פולנסקי, הגיש כנגד המשיב, מר מתן עוזיאל, תביעה מכוח חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע"). במסגרת התביעה טוען פולנסקי כי עוזיאל הוציא דיבתו רעה באמצעות אתר אינטרנט בבעלות עוזיאל אשר נקרא: IMetPolanski.com, כאשר הפרסום המרכזי אליו מפנה פולנסקי כפרסום דיבתי הינו פרסום במסגרתו נטען כי קיימות חמש נשים שונות אשר התלוננו כי פולנסקי ביצע בהן עבירות מין בשנים 1969 ועד 1976.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

2. בד בבד עם הגשת התביעה, ביום 4.12.17, הגיש פולנסקי בקשה לסעד זמני במעמד צד אחד, במסגרתו עתר להסרת אתר האינטרנט IMetPolanski.com מהרשת, מחיקת כל הפרסומים שנכללו באתר והופצו ברשת הפייסבוק או הטוויטר וכן למנוע מעוזיאל להפיץ דברי בלע נוספים בעתיד.

בית המשפט לא נעתר לבקשה לסעד זמני במעמד צד אחד, וקבע מועדים להגשת תשובה ולדיון במעמד הצדדים. לאחר החלטת בית המשפט בדבר הגשת התגובה ומועד הדיון הוגשו הבקשות נשוא החלטה זו, מצד פולנסקי הבקשה לדון בבקשה לסעד זמני ללא חקירתו כלל, אף לא ב- וידאו קונפרנס' ומצד עוזיאל הבקשה כי מר פולנסקי יתייצב לחקירה על תצהירו.

3. ביום 12.12.17 הגיש פולנסקי תגובה לבקשה הדורשת כי יתייצב לחקירה נגדית על תצהירו. במסגרת התגובה התנגד פולנסקי לדרישה להתייצבותו לחקירה נגדית ולחלופין ביקש כי החקירה תעשה באמצעות 'וידאו קונפרנס'. באותו היום גם הוגשה תשובת עוזיאל לבקשת פולנסקי שלא להתייצב לחקירה כלל מכוח תקנה 522(ג) לתקנות סדר הדיון.

4. ביום 12.12.17 החליט בית המשפט כי לאור העובדה כי הדיון בבקשה לסעד זמני קבוע ליום 13.12.17, אין מקום להכריע בבקשות לגופן היות ובכל מקרה מבחינה טכנית אין אפשרות כי פולנסקי, אשר הינו אזרח זר, יתייצב לחקירה לדיון הקבוע ליום 13.12.17, ומכאן בקשות אלו יידונו בדיון.

עוד החליט בית המשפט באותו היום כי על אף שלא יתקיים דיון לגופם של דברים, עוזיאל יציג לבית המשפט במעטפה סגורה את העדויות עליהן הסתמך עת פרסם כי קיימות תלונות של חמש נשים כנגד מר פולנסקי בגין תקיפה מינית.

5. ביום 13.12.17 התקיים דיון לפני בית המשפט, במסגרתו הציע בית המשפט לפולנסקי כי יותר על הבקשה לסעד הזמני, מבלי לגרוע מטענותיו בתיק העיקרי. עוד קבע בית המשפט כי היה ופולנסקי יעמוד על הבקשה לסעד זמני, הצדדים יגישו תשובות לתגובות בבקשות נשוא החלטה זו ותתקבל החלטה לגופם של דברים.

6. ביום 18.12.17 הגיש פולנסקי הודעה כי הוא עומד על בקשתו לסעד זמני וכי יגיש תשובה בעניין עדותו עד ליום 25.12.17. פולנסקי לא הגיש כל תשובה. ביום 27.12.17 החליט בית המשפט כי למרות שלא הוגשה תשובה מטעם פולנסקי הוא רשאי לעשות כן עד ליום 10.1.18, אחרת תינתן החלטה על בסיס האמור בבקשת עוזיאל. תגובת פולנסקי הוגשה ביום 11.1.18, ולמרות האיחור ביום אחד בהגשתה, אני סבור כי לא נגרם נזק דיוני לצד שכנגד ואני מתיר את קבלתה לתיק.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

7. אתייחס למכלול טענות הצדדים כפי שבאו לידי ביטוי בבקשות, בתשובות ובתגובות בפרק הדיון וההכרעה.

דיון והכרעה

כללי - מסגרת הדיון

8. כאמור, פולנסקי הגיש בקשה לסעד זמני שעיקרה הסרת פרסומים שנעשו כנגדו במסגרתם נטען כי פולנסקי תקף מינית חמש נשים שונות, כאשר טענתו העיקרית והבסיסית הינה כי אין כל אמת מאחורי פרסומים אלו.

9. הסוגיה העומדת לפתחנו הינה אפוא – האם לצורך **דיון בסעד הזמני** ניתן לקבל החלטה על סמך תצהירו של מר פולנסקי או שמא יש צורך לזמנו לחקירה נגדית על תצהירו. שאלה משנית הינה, במידה ואכריע כי על מר פולנסקי להיחקר על תצהירו, האם ניתן לבצע זאת באמצעות 'וידאו קונפרנס' או שמא יש צורך בנוכחות פיזית של פולנסקי בחקירה.

10. במסגרת בקשה לסעד זמני בוחן בית המשפט שלושה פרמטרים עיקריים: ראיות מהימנות לכאורה לקיומה של עילת תביעה, מאזן הנוחות בין הצדדים ותום לב (ר' תקנה 362 לתקנות סדר הדיון האזרחי).

הכלל בדיון בבקשה לסעד זמני הינו כי כאשר קיימת מחלוקת עובדתית באחד מהפרמטרים האמורים לעיל, אזי יש מקום לזמן את המצהירים לחקירה נגדית ביחס לאותה מחלוקת. ר', גורן, 'סוגיות בסדר הדיון האזרחי' (המדורה שתיים עשרה), עמ' 871:

"אכן במקום שהעובדות הרלוונטיות למתן הכרעה בבקשה למתן סעד זמני שנויות במחלוקת, אין מנוס מקיום חקירה קצרה על התצהירים, חקירה ההולמת את מתכונת הדיון בבקשות לסעדים זמניים"

11. בית המשפט העליון סיכם את המצב המשפטי לעניין חקירת מצהירים במסגרת סעד זמני ברע"א 2508/98 מתן י. מערכות תקשורת ואיתור בע"מ נ' מילטל תקשורת בע"מ (פורסם במאגר נבו, 30.8.1998) (להלן: "ענין מתן מערכות"):

"נוכל לסכם את המצב המשפטי בארצנו בסוגיה הנדונה כך שבעיקרון, זכותו של בעל-דין שמורה לו – מכוח חוק חרות – לקיים חקירה שכנגד של יריבו, בין כשהמדובר בהליך העיקרי ובין כשהמדובר בהליכי ביניים;

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

והוא – בסייגים הקבועים בחוק, כגון כשבית-המשפט שוכנע שהחקירה אינה רלוונטית. אכן, כשהמדובר בהליכי ביניים נותר שיקול-דעת בידי בית-המשפט להגביל את היקף החקירה ואין להפוך את החקירה שכנגד בהליכים אלה לחזרה כללית לקראת המשפט. עם זאת, מקום שהגירסה העובדתית הבסיסית שנויה במחלוקת בין בעלי-הדין אין לשלול מבעל-דין את זכותו לקיים חקירה שכנגד על תצהירי יריבו, בין כדי לערער את גירסתו של הלה ובין כדי לאמת באמצעות החקירה את גירסתו של החוקר."

12. אציין כי לאחרונה, במסגרת ברע"א 2918/17 ש. כהן הנדסה בע"מ נ' עיריית אשדוד (פורסם במאגר נבו, 9.4.2017) (להלן: "ש. כהן הנדסה"), התייחס בית המשפט העליון ליחס בין הוראות תקנות סדר הדין לעניין סעד זמני לבין הוראות התקנות לעניין בקשה בכתב (תקנה 241 לתקנות סדר הדין), וזאת בהקשר של חקירת המצהירים ופסק בצורה נחרצת אף יותר:

"על אף שמלשון התקנה עשוי להשתמע כי חקירת המצהירים נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט ולא בעל הדין – למעשה, קיום דיון איננו חריג אלא הכלל. נקבע בפסיקה, כי לבעל דין זכות לקיים חקירת מצהירים, וכי אין לשלול זכות זו."

אציין כי לטעמי פסק הדין בעניין ש. כהן הנדסה לעיל, לא ביטל את שיקול דעת בית המשפט שלא לאפשר חקירה נגדית של המצהירים וזאת בהתאם לחריגים שנקבעו בעניין מתן מערכות לעיל, כגון כאשר החקירה אינה רלוונטית, וזאת כאשר בית המשפט לא דן בסיטואציה שכזו.

13. מכאן, הכלל בעניין חקירת מצהירים במסגרת סעד זמני הינו כי ככל שצד מבקש לחקור את המצהיר הרי יש להתיר לו לעשות כן. עם זאת, קיימים חריגים לכלל זה וזאת כאשר החקירה אינה רלוונטית, או מטעמים חריגים אחרים.

כמו כן, קיימת מעין 'מקבילית כוחות' בין טיבה של המחלוקת העובדתית הנדרשת להכרעה במסגרת הסעד הזמני לבין חריגים לכלל החקירה, כך שככל שהמחלוקת העובדתית עמוקה יותר ומהותית יותר הנטייה לקבל את החריגים תהיה נמוכה יותר.

לאור הלכות אלו יש לבחון האם פולנסקי הצביע על טעמים תקפים שלא לזמנו לחקירה על תצהירו.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

מן הכלל אל הפרט – חקירתו של פולנסקי

14. ראשית ראוי להבהיר כי במקרה שלפניי, המחלוקת העובדתית עמוקה ומהותית.

כך, עוזיאל טוען בפרסומים מטעמו כי לא פחות מחמש נשים התלוננו כי פולנסקי תקף אותן מינית, חלקן בהיותן קטינות. לעומת זאת, בכתב התביעה טוען פולנסקי כי מדובר בהשמצה סתם וכי לא היו דברים מעולם.

מובן כי בשלב הסעד הזמני אין מקום להכריע האם הפרסום הינו פרסום אמת, או שמא בגדר השמצה בלבד, אך עדיין בית המשפט מחויב לברר האם קיימות "ראיות מהימנות לכאורה בקיומה של עילת התובענה" כמצוות תקנה 362 לתקנות סדר הדין.

כלומר, במסגרת הדיון בבקשה לסעד הזמני, בית המשפט יידרש, אף אם ברמה לכאורית בלבד, לדון בסוגיה האם בוצעו המעשים המתוארים בפרסומים כטענת הנתבע, או שמא מדובר בהמצאה שקרית בלבד כטענת התובע.

ברור כי מדובר במחלוקת עובדתית מובהקת ועמוקה. יתרה מזו, מדובר במחלוקת לגבי אירועים שאירעו לפני שנים רבות, כך שהראיות הכמעט בלעדיות לאירועים אלו הן עדויות הצדדים הישירים לאירועים ובפרט עדות מר פולנסקי, אשר טוען כאמור כי לא היו דברים מעולם.

אציין כי בשלב זה אין צורך להידרש לשאלת נטלי הראיה וההוכחה במקרה זה היות ואף אם במסגרת הסעד הזמני עדיין הנטל הוא על עוזיאל להוכיח כי הפרסום הינו אמת או כי קיימת לו הגנה אחרת מכוח חוק איסור לשון הרע, ואיני מכריע בכך עכשיו, הרי עדיין לעדותו של מר פולנסקי בבית המשפט ולהתרשמות מעדות זו יכולה להיות חשיבות של ממש לקביעה האם עוזיאל עמד בנטל וזאת כאשר עוזיאל הציג כבר לבית המשפט באופן חסוי מסמכים המתאימים להיות תכתובות דואר אלקטרוני מהנשים שהתלוננו על מר פולנסקי.

לעניין זה אין צורך להרחיב על החשיבות של כלי החקירה הנגדית לשם גילוי האמת, בפרט במקרה כזה של 'מילה כנגד מילה', ר' את ההנמקה המפורטת בעניין **מתן שירותי תקשורת** לעיל.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

15. למדנו, אפוא, כי לצורך הכרעה בסעד הזמני תהיה חובה לבחון מחלוקת עובדתית עמוקה ומהותית, כאשר עדותו של מר פולנסקי חשובה לצורך הערכת מחלוקת זו במשקפיים של סעד זמני. מכאן, מבחינת צלע זאת במקבילית הכוחות, יש 'כוח חזק' אשר פועל להורות על זימונו של מר פולנסקי לחקירה נגדית בבית המשפט.
16. כנגד טיעון זה, פולנסקי טוען כי זימונו לעדות לא נעשה בתום לב, היות ועוזיאל התלונן במשטרה על מנת להביא למעצרו בישראל והסגרתו לארצות הברית. מכאן, לטענת פולנסקי, כל מטרת הזימון לעדות הינה להטיל קלון על שמו של פולנסקי והובלתו למעצר.
- פולנסקי אף מפנה לסעיף 2 לחוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), התשי"ח – 1957 (להלן: "חוק חקירת עדים") וכן לע"פ 102/09 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגר נבו, 6.7.2010) כמקורות לכך שבית המשפט לא ירשה חקירה אשר אינה לעניין או אינה הוגנת.
17. לא מצאתי בחוק חקירת עדים או בפסיקה מכוחו נימוק תקף שלא לזמן את פולנסקי לחקירה על תצהירו, ואבאר:
- ראשית, מבחינה דיונית חוק חקירת עדים והפסיקה אליה הפנה פולנסקי בהקשר זה עוסקים במסגרת החקירה כאשר העד כבר התייצב לעדותו ולא בפטור כולל מזימון לעדות כפי שמבקש פולנסקי.
- שנית ומהותית, לא מצאתי בעצם התלונה למשטרה על מר פולנסקי צעד בלתי הוגן או שימוש לרעה בהליכי משפט.
18. איני רואה זיקה בין זכותו של עוזיאל או כל אזרח אחר להתלונן על מר פולנסקי או לבקש להסגירו, לבין זימונו של פולנסקי להיחקר על תצהירו במסגרת בקשה שהוא הגיש, מדובר בשני הליכים מקבילים ולא חופפים ואין האחד אמור או יכול לגרוע מהאחר.
- המסלול האחד הינו מסלול התלונה, אשר תבורר על ידי גורמי האכיפה לפי שיקול דעתם, והמסלול האחר הינו מסלול משפטי **אזרחי**, שיזם פולנסקי בעצמו, במסגרתו ביקש פולנסקי סעד זמני ומכאן נדרש פולנסקי להעיד ולהיחקר בהליך זה על מנת לאפשר לבית המשפט להגיע למסקנה עובדתית לכאורית לצורך הכרעה בסעד זמני.
- אין כל הגיון משפטי או אחר אשר ישלול מצד לתיק אזרחי את הזכות לזמן את הצד שכנגד לחקירה נגדית, רק מכוח העובדה כי אותו הצד סבור שנעשתה עבירה פלילית וכי הגיש תלונה במשטרה בשל כך.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

ודוק. פולנסקי אינו טוען כי אינו יכול להתייצב להעיד לאור החשש מהפללה עצמית או החשש משיבוש הליכי החקירה, אלא רק כי מדובר בחוסר תום לב של עוזיאל וטענה כללית של שימוש לרעה בהליכי משפט.

כמפורט לעיל, אינו סבור שיש חוסר תום לב בבקשתו של עוזיאל כי שלטונות החוק ייבחנו את מעצרו של פולנסקי ואת הסגרתו, ובכל מקרה איני סבור כי הזימון לחקירה נגדית בנסיבות אלו מהווה שימוש לרעה בהליכי משפט.

למען הסר ספק אבהיר כי אף אם היה טוען פולנסקי לחשש בפני הפללה עצמית, עדיין אין הדבר מהווה חיסיון מוחלט בפני מתן עדות בהליך אזרחי, לעניין זה ר' סעיף 47 לפקודת הראיות ופסק הדין המנחה בעניין בע"א 5381/91 **חוגלה שיווק (1982) בע"מ נ' משה אריאל** (פורסם במאגר נבו, 28.5.92).

19. אסכם עד כאן ואומר כי לשיטתי עצם העובדה כי עוזיאל הגיש תלונה כנגד פולנסקי או כי זה מבקש את הסגרתו לארצות הברית אינו יכול לבסס חריג תקף לכלל כי על המצהיר בבקשה לסעד זמני להיחקר על תצהירו, בפרט כאשר מדובר במחלוקת עובדתית עמוקה ומהותית.

20. שאלה נוספת שעולה בהקשר זה הינה האם עצם היותו של מר פולנסקי נתון בסכנת הסגרה יש בה כשלעצמה (ומבלי קשר לכך שעוזיאל הוא זה שביקש את הסגרתו) להוות חריג לכלל החקירה הנגדית.

מדובר בשאלה נכבדה ומורכבת אשר נדונה בבית המשפט באנגליה ביחס לפולנסקי עצמו, כאשר בית המשפט האנגלי פסק, ברוב דעות, בעניין: **Polanski v Conde Nast Publications Ltd (HL), [2005] 1 WLR 6637** (להלן: "**Polanski**"), כי יש בעובדה שפולנסקי נתון לסכנת הסגרה היה ויגיע לאנגליה בכדי להוות חריג לכלל העדות בעל פה. עם זאת יודגש, כי באותו המקרה לא נקבע כי מר פולנסקי לא יעיד כלל כפי שמתבקש כאן, אלא רק כי העדות תבוצע באמצעות 'וידאו קונפרנס'.

אלא, שלצורך בקשה זו, אין מקום להידרש לסוגיה מורכבת זאת וזאת מהטעם הפשוט כי פולנסקי כלל לא טוען כי הוא בסכנת הסגרה, ההפך הוא הנכון, פולנסקי טוען כי אין סכנה שכזו. ר' למשל, סעיפים 17 ו-18 לבקשתו מיום 11.12.17 במסגרתם הוא מפנה לסעיף 2ב(א)(6) לחוק ההסגרה, תשי"ד - 1954 ומציין את ביקוריו של פולנסקי בישראל בשנים 2002 וכן 2006. כן ר' סעיף 37 לתגובה מטעמו בה נטען על ידי פולנסקי: "**המבקש איננו בר הסגרה במדינת ישראל משנת 1997**".

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

21. לפיכך, כאשר פולנסקי עצמו טוען כי אין כל חשש כי יוסגר לארצות הברית, הרי נושא ההסגרה, ממנה כאמור פולנסקי אינו חושש, לא יכול להוות טעם או חריג לכלל שעל מר פולנסקי להתייצב לחקירה נגדית על תצהירו.

בכל מקרה, כפי שציינתי לעיל, אף אם היה קיים חשש להסגרה לעמדתו של פולנסקי אין בחשש זה בכדי למנוע את עצם החקירה הנגדית אלו לכל היותר לקבוע כי זו תעשה בדרך אחרת, למשל, וידאו קונפרנס'. ובכך אדון להלן.

22. לאור האמור לעיל, אני קובע כי אין מקום להפעיל את סמכותי מכוח תקנה 522(ג) לתקנות סדר הדין וליתן רשות לפולנסקי שלא להיחקר בחקירה נגדית על תצהירו באולם בית המשפט.

עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס'

פללי

23. קבעתי לעיל כי עוזיאל רשאי לחקור את פולנסקי חקירה נגדית על תצהירו במסגרת הדיון בבקשה לסעד הזמני, בקשה בה עותר פולנסקי להסרת פרסומים על תקיפות מיניות אותן הוא מכחיש בתוקף.

לאור קביעה זו, יש לבחון את הבקשה החלופית של פולנסקי והיא כי החקירה לא תעשה בנוכחות אישית שלו באולם בית המשפט, אלא באמצעות טכנולוגיה המכונה 'וידאו קונפרנס'.

24. הכללים למתן עדות בדרך של 'וידאו קונפרנס' במשפט הישראלי נקבעו בפסק הדין המנחה בעניין רע"א 3810/06 י. דורי את צ'קובסקי בניה והשקעות בע"מ נ' שמאי גולדשטיין (פורסם במאגר נבו, 24.9.2007) (להלן: "עניין י. דורי").

בעניין י. דורי דנא קובע בית המשפט ראשית את הכלל הברור כי הדרך המיטבית לחקירה נגדית הינה התייצבות העד בעצמו בבית המשפט, ואצטט:

"נקודת המוצא לדיון היא עדיפותה של העדות בין כתלי בית המשפט. גם היום, כמו בעבר, אין תחליף להתייצבותו הפיזית של עד בבית המשפט לעדות "חיה". כך במיוחד, שעה שקיימת חשיבות רבה לבחינת מהימנותו של העד"

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

עם זאת, בית המשפט העליון, ברוב קולות, קובע כי במקרים חריגים ניתן לקבוע כי חקירה מסוימת תעשה בדרך של 'וידאו קונפרנס' ולא בדרך של עדות ישירה, כאשר המקור לסמכות זו מצוי בתקנה 15 לתקנות עזרה משפטית בין מדינות, תשנ"ט-1999. בית המשפט מציין גם את הקשיים המשפטיים הקיימים בגביית עדות ב- 'וידאו קונפרנס' בארץ זרה, כגון: משמעות האזהרה לעד הנמצא במדינה זרה, העדר מרות ישירה של בית המשפט על העד וכן סוגיות הנוגעות ליחסים בינלאומיים, אולם בכל זאת קובע בית המשפט העליון כי למרות קשיים אלו יש מקום להתיר עדות שכזו במקרים מסוימים וחריגים.

לעניין המקרים החריגים בהם תותר העדות באמצעות 'וידאו קונפרנס' קיימים הבדלי גוון בין השופטים השונים, כאשר כב' השופט גרוניס מוכן להרחיב את העילות המסורתיות למתן עדות ב- 'וידאו קונפרנס' וקובע מבחן כללי של סיבה מספקת ותום לב:

" על כן, אין לפתוח פתח רחב מדי ובלתי מוגבל לגביית עדות באמצעות היוועדות חזותית ואין לוותר על הדרישה להציג, בתום לב, סיבה מספקת למתן עדות בהיוועדות חזותית "

לעומת זאת, כבוד השופטת נאור קובעת כי עדיין יש מקום להביא בחשבון את הטעמים המסורתיים במסגרתם אושרה מתן עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס', ואף אם יש מקום להרחיב טעמים מסורתיים אלו, עדיין יש לדרוש "סיבה טובה" לאי התייצבות העדים באופן אישי, ואצטט:

"...וכי קיימת "סיבה טובה" המונעת את בואם של העדים מחוץ לארץ"

אציין כי בין הטעמים לאישור עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס' שהוכרו בפסיקה עד לפסק הדין בעניין א. דורי לעיל, ניתן למנות את הטעמים הבאים: טעמים הנוגעים לבריאותם של העדים, טעמים הנוגעים למצב הביטחוני בישראל בעת מתן העדות וטעמים הקשורים בהתחייבויות קודמות של עדים. לעומת זאת לגבי החשש שמא תעוכב יציאתו של העד מישראל, או לגבי טעמים מפאת במצבו הכלכלי של העד, נקבע כי אלו אינם טעמים מספיקים לאישור עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס' (ר' לעניין הטעמים המסורתיים עניין י. דורי לעיל).

בית המשפט העליון חזר על הלכה זו כי עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס' הינה אפשרית, אך נדרשת סיבה מוצקה ומוצדקת לכך גם בפסקי דין מאוחרים יותר, ר' , משל, רעא 4718/13 מדינת ישראל נ' בולפון יון (פורסם במאגר נבו, 29.6.14) וכן רע"א 1920/12 אהרון לוינגר נ' עו"ד ניצה פוזנר, כונסת הנכסים (פורסם במאגר נבו, 3.5.12) (להלן: "עניין לוינגר").

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

מן הכלל אל הפרט

25. לאור ההלכות המפורטות לעיל יש לבחון האם הציג פולנסקי "סיבה טובה" כי עדותו תיתן באמצעות 'וידאו קונפרנס' ולא בבית המשפט. עיון בבקשה שהוגשה מטעם פולנסקי, כמו גם בתגובות אשר הוגשו מטעמו, לא מגלה סיבה טובה לאי התייצבות אישית של מר פולנסקי בבית המשפט, ואסקור את הסיבות שמנה פולנסקי בכתבי בית הדין מטעמו;
26. במסגרת בקשתו מיום 11.12.17 כלל לא מונה פולנסקי סיבות לחקירה באמצעות 'וידאו קונפרנס', אלא טוען שאין עליו להיחקר כלל, כך שגם חקירה בדרך של 'וידאו קונפרנס' תהיה שימוש לרעה בהליכי משפט. כאמור, קבעתי לעיל שאיני סבור שיש בדרישה לחקור את פולנסקי על תצהירו שימוש לרעה בהליכי משפט, וכאמור אין בבקשת פולנסקי מיום 11.12.17 כל נימוק מדוע חקירה שכזו לא תעשה בנוכחות אישית של פולנסקי.
27. בתגובה לבקשת עוזיאל לזמנו לחקירה על תצהירו מיום 12.12.17, מלבד הטענה כי מדובר בשימוש לרעה בהליכי משפט, טוען פולנסקי לחלופין כי יש לבצע את החקירה באמצעות 'וידאו קונפרנס' אבל פעם נוספת אינו נותן טעם ממשי לכך, מלבד הטענה הכללית כי החקירה אינה לעניין ואינה הוגנת (ר' סעיפים 12 ו- 14 לתגובה מיום 12.12.17).
28. ב- "תשובת התובע לתגובת הנתבע מתאריך 12.12.2017" שהוגשה כאמור ביום 11.1.18, מתייחס פולנסקי לראשונה לסיבות להצגת עדותו ב- 'וידאו קונפרנס' וזאת בסעיף 34 לבקשה, במסגרתה הוא מונה ארבע סיבות לטעמו:
- א. דרישתו של עוזיאל כי פולנסקי יתייצב לדיון נובעת מרצון לראות את פולנסקי מאחורי סורג ובריח ולא מרצון כן לחקור חקירה נגדית;
 - ב. פולנסקי הינו בן 84, גיל בו טיסה לישראל אינה נעשית בנקל וכרוכה בקושי רב;
 - ג. הדעת אינה סובלת מצב בו אדם יוציא דיבתו של אחר החי בחו"ל ולאחר מכן תהא בו עזות המצח לדרוש שישקיע מזמנו או מכספו שיגיע לארץ.
 - ד. לאור שיקולי פסק הדין האנגלי בעניין Polanski לעיל.
- אף לא אחת מהסיבות די בה על מנת לקבוע כי פולנסקי יעיד באמצעות 'וידאו קונפרנס', ואף לא כלל הסיבות במצטבר ואפרט:

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

29. **המניע לזימון** - לעניין המניע מאחורי זימון מר פולנסקי לעדות, הרי ראשית לא מצאתי כל ראייה לכך כי המניע לזימון של פולנסקי לעדות אינו כשר, וכאמור לטעמי העובדה כי במקביל לזימון הוגשה תלונה למשטרה אין בה בכדי לפגום בכשרות הזימון, כל עוד זה רלוונטי.

זאת ועוד, לטעמי המשקל של המניע העומד מאחורי זימונו של פולנסקי אינו גבוה, ויש לתת משקל מרכזי לרלוונטיות של העדות ולא למניע לזימון. במקרה שלפניי, מדובר במחלוקת עובדתית הנוגעת לתקיפה מינית של חמש נשים אשר חלקן טוענות כי היו קטינות בשעת מעשה. כאשר, מצד אחד הוצגו מסמכים המתיימרים להיות תכתובת דואר אלקטרוני מאותן נשים ומצד שני פולנסקי מכחיש את הדברים מכל וכל, לכן קיימת רלוונטיות של ממש לעדותו של פולנסקי ולהתרשמות הבלתי אמצעית של בית המשפט מעדות זו.

30. **מצב רפואי** - מצב רפואי בהחלט יכול להוות סיבה ראויה וטובה להעדפת עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס' על פני עדות בעל פה בבית המשפט. אלא שעל מנת שבית המשפט יאשר 'וידאו קונפרנס' עקב מצבו הרפואי של פולנסקי היה עליו להוכיח כי אכן הוא סובל מבעיה רפואית המונעת ממנו להתייצב לדיון בישראל.

במקרה שלפניי לא רק שפולנסקי לא הוכיח טענה שכזו, אלא שהיא כלל לא נטענה, כאשר כל אשר נטען בבקשה הינו כי טיסה אינה נעשית בנקל והיא כרוכה בקושי רב. בכל הכבוד, אין די בקושי זה כשלעצמו בכדי לפטור את פולנסקי מהתייצבות בישראל.

אציין למען הסר ספק כי לא הוצג כל אישור רפואי או אחר אשר יש בו להעיד כי קיים מצב רפואי אשר מונע ממר פולנסקי להגיע לישראל וממילא לא הוגשה חוות דעת רפואית כדרישת תקנה 127 לתקנות סדר הדין האזרחי.

עוד על סירוב לאפשר עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס' כאשר לא הוכח מצב רפואי שמונע זאת, ר' עניין **לוינגר** לעיל.

לפיכך, אני סבור כי הקושי שיש לפולנסקי לטוס לישראל, ואיני מקל ראש בקושי כשלעצמו, אין בו די בכדי להורות על עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס'.

31. **מקום הגשת התביעה** - בעניין הטענה כי עוזיאל הוציא דיבתו של פולנסקי בחו"ל ועכשיו דורש את הגעתו של פולנסקי לישראל, הרי מדובר בטענה תמוהה. פולנסקי הוא זה שהחליט להגיש את התביעה בישראל. יתרה מזו, עוזיאל הוא הטוען כי את התביעה היה להגיש בחו"ל ופולנסקי מתנגד לבקשה זו (אציין כי הבקשה בעניין הפורום הנאות טרם הוכרעה).

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 17-12-4980 פולנסקי נ' עוזיאל

לפיכך, כאשר בחר פולנסקי להגיש את התביעה בישראל, הרי יהיה זה רק סביר כי עוזיאל יבקש מפולנסקי כי יגיע לישראל להעיד.

בית המשפט בעניין י. דורי לעיל מתייחס למצב דומה למצב שלפנינו וקובע כי במקרה של תובע אשר בחר להגיש תביעתו במדינה מסוימת התרת עדות ב- 'וידאו קונפרנס' תהיה חריג שבחריג, ואצטט:

"בית המשפט החמיר אף יותר כאשר דובר בבקשה לגביית עדותו של תובע, ונקבע כי רק במקרים יוצאים מגדר הרגיל תינתן רשות לכך. הטעם לכך היה שהתובע עצמו בחר להגיש תביעתו בישראל ולפיכך נושא הוא "בחובה מוסרית רבה יותר", ואין להתיר לו להעביר את זירת בירור המחלוקת למקום אחר"

בענייננו כאמור פולנסקי הוא זה שבחר להגיש את תביעתו בישראל ולכן עליו להיות מוכן להעיד במקום בו הוגשה התביעה.

לעניין העלויות הכרוכות בהגעה לישראל, הרי ייתכן כי קושי כלכלי יהיה בו להוות טעם להורות על עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס', אלא שפולנסקי לא טען לקושי שכזה, אלא טען רק לעזות מצח לדרוש ממנו עלויות שכאלו. עזות מצח אינה טעם למתן עדות ב- 'וידאו קונפרנס'.

אציין כי בכל מקרה, היה ותתקבל הבקשה או התביעה, מוסמך בית המשפט להורות לעוזיאל להשיב את מלוא הוצאות המשפט של פולנסקי לרבות עלות העדות בישראל.

32. **חשש להסגרה** - הנימוק האחרון אותו מציין פולנסקי הינו החשש להסגרתו, כאשר זה מצטט בהדגשה את המשפט מתוך פסק הדין בעניין י. דורי לעיל: **"בקובעו כי מעמדו של פולנסקי כנמלט מהדין הפלילי אינו מצדיק שלילת זכויותיו במשפט האזרחי"**.

כפי שציינתי לעיל, אילו היה פולנסקי מוכיח כי הגעתו לישראל מסכנת את זכויות האזרח שלו, כך שקיים חשש שייעצר או יוסגר, הרי היה מדובר בטעם רציני ומוכר בפסיקה לקביעת עדות באמצעות 'וידאו קונפרנס'.

אלא, שכאמור לעיל, לא רק שפולנסקי לא הוכיח חשש לפגיעה בזכויות האזרח שלו, אלא שהוא טוען בתוקף כי אין כל חשש שייעצר או יוסגר. כך, למשל, מיד לאחר הטענה האמורה בדבר ההסגרה בסעיף 37 לתשובה, טוען פולנסקי באופן ברור: **"כזכור, המבקש איננו בר הסגרה במדינת ישראל משנת 1997"**. אציין כי במסגרת הדיון בעניין Polanski לעיל באנגליה טען פולנסקי כי היה ויגיע לאנגליה ייעצר ויוסגר, ובענייננו כאמור טענתו שונה.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

לפיכך, כאשר פולנסקי אינו טוען כי קיים חשש למעצר או הסגרה, וכאשר ממילא לא הוכיח חשש שכזה, הרי החשש שאינו קיים לא יכול להוות סיבה למתן אישור לעדות באמצעות 'וידאו קונפרנס'.

33. לאור האמור לעיל, אני סבור כי אין כל 'סיבה טובה' לקבוע שפולנסקי יעיד באמצעות 'וידאו קונפרנס' ולא בעדות ישירה בבית המשפט.

למען הסר ספק אציין כי הבאתי בחשבון את ההתפתחות הטכנולוגית מאז פסק הדין בעניין י. דורי ועד היום, כאשר ביצוע עדות באמצעות ה- 'וידאו קונפרנס' היום פשוטה יותר וחדה יותר, ואף הבאתי בחשבון את המגמה הקיימת בפסיקה להקל יותר עם מתן עדות שכזו [ר' למשל ת"א (ת"א) 46081-05-15 אולמי נפטון בת ים בעמ' נ' עו"ד אלי בן חיים (פורסם במאגר נבו, 1.11.2017)], אולם עדיין אני סבור כי במקרה שלפניי, אין סיבה של ממש לאשר עדות ב-'וידאו קונפרנס' וראוי כי התובע יעיד באופן ישיר ובלתי אמצעי בבית המשפט, וזאת כאשר עדותו של פולנסקי חשובה לברור האמת בתיק זה, גם במסגרת הסעד הזמני שהינו סעד מהותי במקרה שלפניי.

34. כמובן כי בית המשפט מודע גם "לפיל שבחדר" (למשמעות המונח ר' אתר The Typewriter, כתבה מיום 17.3.2014) כאשר פולנסקי אינו אדם אלמוני והינו במאי ידוע, מפורסם ואישיות ציבורית מוכרת. אולם לטעמי אין בכך בכדי להוות שיקול של ממש להתיר את עדותו של פולנסקי באמצעות 'וידאו קונפרנס', ויש לנהוג במקרה זה כפי שהיינו נוהגים בכל אדם אחר ובהתאם לקריטריונים אשר נקבעו בפסיקה.

סיכום

35. לאור האמור והמפורט לעיל, אני קובע כי מר פולנסקי יתייצב לחקירה נגדית על תצהירו באולם בית המשפט.

הצדדים יגישו עד ליום 29.1.18 תאריכים מתואמים לקיום דיון בסעד הזמני במעמד הצדדים לחודשים מרץ – אפריל 2018, כאשר במסגרת הדיון יחקרו המצהירים מטעם הצדדים והצדדים יסכמו טענותיהם בעל פה.

בית משפט השלום בהרצליה

ת"א 4980-12-17 פולנסקי נ' עוזיאל

36. פולנסקי יישא בהוצאות שתי הבקשות בסך כולל של 10,000 ₪ אשר ישולמו לעוזיאל בתוך 30 יום מהיום.

ניתנה היום, ז' שבט תשע"ח, 23 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.

גלעד חס, שופט